

Nauka administraciji

25 V

Etyka w administracji publicznej (12)

Komitet Zarządzania Publicznego (*Public Management Committee [PUMA]* – obecnie: *Public Governance Committee*) OECD [Organizacja Europejskiej Współpracy Gospodarczej] w l. 1997 – 98 przygotowała rekomendację dot. rozwijania etycznych zachowań w służbie publicznej.

Etyka w administracji publicznej (13)

Rekomendacja PUMA (1)

PUMA rekomendowała, a Rada OECD 23 IV 1998 r. przyjęła **12 zasad** etycznych zachowań w służbie cywilnej.

W rekomendacji podkreśla się, że pomimo iż rządy różnych państw działają w odmiennych środowiskach kulturowych, politycznych i administracyjnych, to często spotykają się z podobnymi wyzwaniami. Rada OECD rekomendowała, aby państwa członkowskie podejmowały działania w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania instytucji i systemów służących etycznym zachowaniom w służbie publicznej.

Etyka w administracji publicznej (14)

Rekomendacja PUMA (2)

Zasady:

- 1) Standardy etyczne dla służby publicznej powinny być czytelne – urzędnicy muszą znać podstawowe zasady i standardy, które mają stosować w swojej pracy, oraz wiedzieć, gdzie przebiega granica dopuszczalnego zachowania. Osiągnąć to można dzięki zwięzłemu i dobrze zredagowanemu opisowi najważniejszych standardów i zasad etycznych, które będą stanowić wytyczne dla służby publicznej, np. w formie kodeksu postępowania, co przyczyni się do ogólnego zrozumienia problemu w strukturach rządowych i w całym społeczeństwie.

Etyka w administracji publicznej (15)

Rekomendacja PUMA (3)

2) Standardy etyczne powinny znaleźć odzwierciedlenie w ramach prawnych – podstawą zakomunikowania każdemu urzędnikowi minimalnych obowiązkowych standardów i zasad zachowania są ramy prawne. Przepisy powinny zawierać podstawowe wartości służby publicznej i powinny zapewniać ramy, na których opierać się będą wytyczne, dochodzenie, działania dyscyplinarne oraz wniesienie oskarżenia.

Etyka w administracji publicznej (16)

Rekomendacja PUMA (4)

- 3) Urzędnicy publiczni powinni mieć dostęp do wytycznych w dziedzinie etyki – do wykształcenia niezbędnych zdolności oceny i umiejętności umożliwiających urzędnikom stosowanie zasad etycznych w konkretnych okolicznościach powinna przyczynić się wymiana poglądów między osobami zajmującymi się zawodowo tym obszarem. Szkolenia mogą zwiększać świadomość kwestii etycznych i prowadzić do wykształcenia kluczowych umiejętności niezbędnych do etycznej analizy i rozumowania uwzględniającego aspekty moralne. Należy wypracować mechanizmy dot. wytycznych i konsultacji wewnętrznych, które pomogą im stosować podstawowe standardy etyczne w miejscu pracy.

Etyka w administracji publicznej (17)

Rekomendacja PUMA (5)

- 4) Urzędnicy publiczni powinni znać swoje prawa i obowiązki, kiedy ujawniają nieprawidłowości – muszą wiedzieć, jakie mają prawa i obowiązki w przypadku ujawniania faktycznych lub domniemanych nieprawidłowości w działaniu służby publicznej. Powinny być znane jasne zasady i procedury, których urzędnicy będą przestrzegać, oraz formalnie określona hierarchia odpowiedzialności. Urzędnicy muszą ponadto wiedzieć, na jaką ochronę mogą liczyć w przypadku ujawnienia nieprawidłowości.

Etyka w administracji publicznej (18)

Rekomendacja PUMA (6)

- 5) Zaangażowanie polityków na rzecz etyki powinno sprzyjać etycznemu postępowaniu urzędników – liderzy polityczni są odpowiedzialni za utrzymanie wysokich standardów postępowania podczas wypełniania obowiązków służbowych. Ich zaangażowanie przejawia się poprzez przykłady oraz podejmowanie działań, które możliwe są tylko na szczeblu politycznym, np. poprzez tworzenie aktów legislacyjnych, które sprzyjają etycznemu postępowaniu i prowadzą do sankcji za naganne postępowanie dzięki przekazywaniu odpowiedniego wsparcia i zasobów na potrzeby działań związanych z etyką w całym rządzie oraz dzięki niewykorzystywaniu zasad etycznych i praw do celów politycznych.

Etyka w administracji publicznej (19)

Rekomendacja PUMA (7)

- 6) Proces podejmowania decyzji powinien być przejrzysty i podlegać kontroli – opinia publiczna ma prawo wiedzieć, jak instytucje publiczne korzystają z powierzonych im środków i uprawnień. Kontrolę publiczną należy ułatwić poprzez przejrzyste i demokratyczne procesy, nadzór legislatury oraz dostęp do informacji publicznych. Przejrzystość powinna być zwiększona przez takie środki, jak systemy ujawniania informacji oraz uznanie roli aktywnych i niezależnych mediów.

Etyka w administracji publicznej (20)

Rekomendacja PUMA (8)

7) Należy opracować czytelne wytyczne dot. interakcji między sektorem publicznym i prywatnym – czytelne zasady definiujące standardy etyczne powinny być wskazówką dla etycznego postępowania urzędników w kontaktach z sektorem prywatnym, np. w zakresie zamówień publicznych, outsourcingu lub warunków zatrudnienia w podmiotach publicznych.

Etyka w administracji publicznej (21)

Rekomendacja PUMA (9)

8) Menedżerowie powinni zachowywać się w sposób tyczny i promować takie postępowanie – tworzyć środowisko, w którym do wysokich standardów postępowania zachęcają odpowiednie czynniki sprzyjające etycznemu postępowaniu, np. należyte warunki pracy oraz skuteczna ocena wyników.

Etyka w administracji publicznej (22)

Rekomendacja PUMA (10)

9) Polityka, procedury i praktyki zarządcze powinny promować etyczne postępowanie – polityka rządowa powinna nie tylko wyznaczać minimalne standardy etyczne, poniżej których działania urzędnika nie będą tolerowane, ale powinna także wyraźnie określać zestaw wartości służby publicznej, do których pracownicy powinni aspirować.

Etyka w administracji publicznej (23)

Rekomendacja PUMA (11)

10) warunki panujące w służbie publicznej i zarządzanie zasobami ludzkimi powinny wspierać postępowanie etyczne – warunki zatrudniania w służbie publicznej, w tym perspektywa kariery zawodowej, rozwoju osobistego, odpowiednie wynagrodzenie i polityka zarządzania „zasobami ludzkimi” powinny tworzyć środowisko sprzyjające etycznemu postępowaniu.

Etyka w administracji publicznej (24)

Rekomendacja PUMA (12)

11) w służbie publicznej powinny funkcjonować odpowiednie mechanizmy rozliczalności – urzędnicy powinni odpowiadać za swoje działania przed przełożonymi i szerzej przed opinią publiczną. Odpowiedzialność ta powinna dotyczyć przestrzegania przepisów oraz zasad etycznych, a także osiągania wyników. Mechanizmy sprzyjające rozliczalności mogą być mechanizmami wewnętrznymi dla danego urzędu, jak również obejmować całą administrację lub być tworzone przez społeczeństwo obywatelskie.

Etyka w administracji publicznej (25)

Rekomendacja PUMA (13)

12) należy wprowadzić odpowiednie procedury i sankcje, aby przeciwdziałać zachowaniom nagannym – niezbędnym elementem infrastruktury sprzyjającej etycznemu postępowaniu są mechanizmy umożliwiające wykrycie i niezależne zbadanie nagannych zachowań, np. korupcji. Konieczne jest stworzenie wiarygodnych procedur i dysponowanie zasobami umożliwiającymi monitorowanie, raportowanie i zbadanie naruszeń obowiązujących w służbie cywilnej oraz odpowiednich sankcji administracyjnych i dyscyplinarnych zniechęcających do nagannych zachowań.